

N:o 203.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 1 juni 1908.
— — — — Andra Kammaren — — — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af Kungl. Maj:ts proposition ang. försäljning af ett staten tillhörigt vattenfall i Lagan vid Laholm m. m.

(Statsutskottets utlåtande n:o 168.)

Till Konungen.

Uti en den 9 april innevarande år till Riksdagen aflåten proposition (n:o 144) har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bifogadt utdrag af protokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen *dels* medgifva,

att Eders Kungl. Maj:t måtte äga mot en köpeskillning af 274,000 kronor och på de villkor i öfrigt, som innefattades i ett vid statsrådsprotokollet i afskrift fogadt, af Sydsvenska kraftaktiebolaget den 24 mars 1908 undertecknad kontrakt, försälja det staten såsom ägare till Laholms kungsladugård tillhöriga vattenfallet i Lagan jämte de i kontraktet angifna jordområden; samt

Bih. till Riksd. Prot. 1908. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 85 Häft. (N:is 203—205.) 1

att omförmälda köpeskilling, 274,000 kronor, finge användas till inköp af andra vattenfall för statens räkning och i samband därmed stående utredningar;

dels ock besluta, att den afkastning sålunda inköpta vattenfall kunde komma att lämna under tiden, intill dess de blefve för det med inköpet afsedda ändamålet använda eller annorledes förordnades, skulle inlevereras till statskontoret för att redovisas under titel extra uppbörd.

Den åsikt, att staten icke bör afhända sig äganderätten till sina mera betydande vattenfall utan i stället antingen utarrendera dem eller ock själf utnyttja dem för eget eller landets industris behof, har allt mer och mer gjort sig gällande. Ett betydelsefullt steg i denna riktning är taget genom det nu pågående arbetet att för statens räkning uttaga elektrisk energi ur de mäktiga Trollhättefallen. Under de senaste åren hafva betydliga belopp användts för inköp af sådana vattenfall, hvilka på grund af deras belägenhet synas komma att i främsta rummet tagas i anspråk till alstrande af kraft, då elektrisk drift kommer att införas å statsbanorna. Att under sådana förhållanden afhända staten ett så betydande och välbeläget vattenfall som det i Lagan invid Laholm belägna anser Riksdagen icke lämpligt. Härtill kommer, att den för detta vattenfall erbjudna köpeskillingen synes Riksdagen vara alltför låg, då hänsyn toges till fallets fördelaktiga belägenhet invid stad, hamn och järnvägsstation äfvensom till att i köpet skulle ingå invid Lagan belägna områden med en areal af tillhoppa 175,640 kvadratmeter. Också har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sitt öfver denna fråga afgifna utlåtande utan att förorda försäljningen förklarat sig anse försäljningspriset böra sättas väsentligen högre än det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna.

Den inflytande köpeskillingen har Eders Kungl. Maj:t ansett böra användas till inköp af Flobodafallet, hvilket, ehuru ur affärssynpunkt ogynnsammare beläget, upptagits till ungefär samma pris som Laholmsfallet. Flobodafallet, som icke kan från dess ägare, Sydsvenska Kraftaktiebolaget, förvärfvas utan att detta bolag får inköpa Laholmsfallet, är visserligen på grund af sin belägenhet af stor betydelse för uttagande af kraft till drift af södra stambanan; men Riksdagen håller före, att genom ett planmässigt tillgodogörande af de vattenfall som staten äger i Lagan och dess biflod Bolmån samt genom inköp af de nu ifrågavarande vattenfall i Lagan, som kunna förvärfvas utan försäljning af Laholmsfallet, den för trafiken å södra stambanan erforderliga kraft bör kunna frambringas. För detta ändamål synes staten, som äger fallen vid Karsefors och vid Skee samt del i fallet vid Hjulsnäs, böra inköpa fallen vid Tofhult och Trane-

ryd samt återstående delar af fallet vid Hjulsnäs. För dessa inköp kunna disponeras medel från den behållning å 402,800 kronor, som förefinnes å det af 1906 års Riksdag beviljade kreditiv till inköp af vattenfall för drift af statens järnvägar. Hvad slutligen beträffar det ifrågasatta inköpet från Sydsvenska Kraftaktiebolaget af fallet vid Kasteberg, hvilket inköp äfven måste vara förbundet med försäljning af Laholmsfallet, synes det därför angifna pris vara allt för högt och fallet för öfrigt icke lämpa sig för bebyggande utan endast kunna genom uppdämning utnyttjas vid Karseforsen.

Då Riksdagen sålunda funnit att å ena sidan Laholmsfallet fortfarande bör bibehållas i statens ägo och å andra sidan Flobodafallet icke bör från Sydsvenska Kraftaktiebolaget med nu uppställda villkor inköpas, har Riksdagen velat framhålla, att, om staten blir ägare till hela Hjulsnäsfallet, torde de fördelar, som skulle vinnas genom reglering af Lagans vattenområde samt Floboda- och Hjulsnäsfallets sammanbyggande, kunna ernås genom öfverenskommelse emellan staten och Sydsvenska Kraftaktiebolaget, utan att staten må behöfva afstå från äganderätten till Laholmsfallet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och särskildt med afseende därpå att Riksdagen numera fattat beslut i anledning af Eders Kungl. Maj:ts proposition om inrättande af en vattenfallsstyrelse, hvilkens förnämsta åliggande lära blifva att verkställa utredningar i sådana frågor, som i föreliggande ärende beröras, har Riksdagen icke ansett sig kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition, hvilket Riksdagen skolat för Eders Kungl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 1 juni 1908.

Med undersåtlig vördnad.
